

STORTINGET

Representantforslag 165 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Liv Gustavsen, Morgan Langfeldt og Lill Harriet Sandaune

Dokument 8:165 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Liv Gustavsen, Morgan Langfeldt og Lill Harriet Sandaune om praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge på barnevernsinstitusjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Barn og unge som bor i barnevernsinstitusjon er blant de mest sårbare gruppene i samfunnet. Mange av disse ungdommene har opplevd alvorlige belastninger i oppveksten, herunder omsorgssvikt, vold, rusproblemer i hjemmet eller andre traumer. Flere har også hatt ustabile oppvekstforhold med hyppige flyttinger, skoleskifter samt manglende langvarige sosiale relasjoner. Disse erfaringene påvirker både den psykiske helsen, evnen til å mestre hverdagen og mulighetene til å lykkes i skolen.

Forslagsstillerne vil påpeke at utdanning er den enkeltfaktoren som i størst grad påvirker levekår, helse og muligheten til å delta i arbeidslivet senere i livet. For barn som vokser opp under vanskelige forhold, kan nettopp skolen være avgjørende for å bryte negative livsløp.

Til tross for dette viser forskning at barn og unge i barnevernet i langt mindre grad enn andre fullfører sko-

legang. Statistikk fra Bufdir viser at 42 prosent av ungdommer med tiltak fra barnevernet fullfører videregående opplæring på normert tid.¹ For ungdom som bor i barnevernsinstitusjon er situasjonen enda mer alvorlig: Bare rundt en av ti fullfører videregående opplæring på normert eller utvidet tid.²

Til sammenligning fullfører om lag åtte av ti ungdommer i befolkningen som helhet videregående skole.³ Gapet mellom disse gruppene er dermed svært stort.

Dette skyldes ikke først og fremst manglende evner eller vilje hos barna selv. Mange av disse ungdommene har betydelige utfordringer knyttet til lærevansker, psykiske helseproblemer eller traumatiske erfaringer.

Forskning peker også på at en viktig årsak til svake skoleresultater er manglende tilrettelegging og tilstrekkelig oppfølging fra hjelpeapparatet.⁴ Barn i barnevernet har ofte behov for mer individuelt tilpasset opplæring og tettere oppfølging enn det som tilbys i dag.

Utfordringene i institusjonsbarnevernet, herunder organisering og omfanget av tjenesten, er godt kjent. Likevel har situasjonen vært relativt uendret over tid. Forslagsstillerne viser til at behovet for endringer i institusjonsbarnevernet blant annet har blitt fremhevet av ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern, ledet av Erik Stene, i deres rapport «Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste» hvor det står:

«Samlet vurderer utvalget at verken departementet eller direktoratet har tilstrekkelig kontroll på kvaliteten,

1. Bufdir. Statistikk og analyse. Barn i barnevernet og skoleresultater

2. NOU 2023:24 Med barnet hele vegen. Barnevernsinstitusjoner som har barnas tillit (s. 45)

3. FHI (2025). Hurtigoversikt. Skolesituasjonen for barn og unge plassert i barnevernsinstitusjoner. Rapport.

4. Ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern (2025). Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste. Rapport.

kapasiteten eller kostnadene i institusjonsbarnevernet.»

Manglende samarbeid

Manglende samarbeid og koordinering mellom barnevern, skole, helsevesen og andre tjenester kan føre til at barn og unge faller mellom systemene. Resultatet kan bli at ingen tar et helhetlig ansvar for barnets skolegang.

Forslagsstillerne mener dette er alvorlig fordi konsekvensene av manglende skolegang kan være store, både for den enkelte og for samfunnet. Ungdom som faller ut av skolen har høyere risiko for utenforskap, lav sysselsetting, helseproblemer og kriminalitet senere i livet.

Alternative opplæringsarenaer

Forslagsstillerne viser til at mange barn og unge lærer og mestrer på ulike måter. For noen kan en tradisjonell, teoretisk skolehverdag være vanskelig å håndtere, særlig dersom de også strever med psykiske belastninger, konsentrasjonsvansker eller tidligere skoleerfaringer preget av nederlag. Forslagsstillerne viser videre til at blant annet yrkesfag, gårdsbaserte tiltak, arbeidstrening og ulike praktiske opplæringsarenaer kan bidra til økt motivasjon, bedre struktur i hverdagen og sterkere opplevelse av mestring.

Flere tiltak innen rusomsorg og psykisk helsevern har også vist positive erfaringer med dyreassisterte aktiviteter og arbeid med dyr. Forslagsstillerne viser til at slike aktiviteter kan bidra til økt trygghet, ro, struktur og ansvarsfølelse, og kan fungere som en viktig inngang til læring og relasjonsbygging for ungdom som ellers sliter i tradisjonelle læringsarenaer.

Til tross for dette er slike alternative og praktiske opplæringstilbud i liten grad systematisk tatt i bruk for barn og unge i barnevernsinstitusjon.

Forslagsstillerne mener at dette representerer en tapt mulighet. Dersom flere ungdommer i barnevernet skal lykkes i skolen, må opplæringstilbudet i større grad tilpasses deres behov, forutsetninger og læringsformer.

Et mer variert og praktisk orientert opplæringstilbud kan bidra til å redusere skolefravall, styrke mestringsfølelse og gi flere ungdommer en reell mulighet til å gjennomføre utdanning og delta i arbeidslivet.

Forslagsstillerne mener derfor at det er behov for en tydeligere nasjonal satsing på praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, herunder tiltak som kan kombinere opplæring, arbeidstrening og dyreassisterte aktiviteter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med private aktører etablere praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, herunder tiltak som inkluderer dyrehold og dyreassisterte aktiviteter.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at barn i barnevernsinstitusjoner får et reelt og forpliktende opplærings tilbud som del av institusjonsoppholdet.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner.

13. mars 2026

Silje Hjemdal

Liv Gustavsén

Morgan Langfeldt

Lill Harriet Sandaune

